

Barne- og familiedepartementet

Leveres kun elektronisk

Deres ref.

Vår ref.

Oslo

21/3717

2022-01-10

Høringsuttalelse vedrørende endringer i gjeldsordningsloven og livsoppholdsforskriften

Vi viser til Barne- og familiedepartementets brev av 2021-10-11 der navngitte adressater er invitert til å gi innspill til de foreslåtte endringene i ovennevnte regelverk.

Finansieringsselskapenes Forening er ikke oppført på adressatlisten. Vi ønsker likevel å kommentere høringsforslaget. Våre medlemmer står for ca. 65 % av volumet av usikret kreditt i det norske markedet og har på denne bakgrunn god generell kjennskap til husholdningenes økonomiske situasjon, herunder hva som kan gjøres for å unngå at disse får uoverstigelige gjeldsproblemer samt hva som bør gjøres der en slik situasjon likevel inntreffer.

I det omfattende høringsnotatet foreslås kun noen mindre endringer når det gjelder vilkårene for gjeldsordning. Det er opplyst at hovedformålet med forslagene er å bidra til en mer effektiv prosess, slik at kvalifiserte skyldnere på en enklere og raskere måte skal komme frem til en gjeldsordning.

Et grunnleggende prinsipp i norsk rett er at avtaler skal holdes. Dette gjelder også for låneavtaler. En gjeldsordning representerer et unntak fra dette, da den i realiteten endrer det materielle innholdet i en for øvrig gyldig inngått låneavtale, med det til følge at kreditor helt eller delvis må avstå fra sitt tilgodehavende. Gjeldsordning innebærer således at långiveren alene (og ikke skyldneren) pålegges en økonomisk belastning utover det som følger av låneavtalen. Denne belastningen blir i sin tur utlignet på långiverens øvrige kunder.

De senere års økende forbrukerbeskyttelse i finanslovgivningen¹ og en stadig mer detaljert utlånsregulering² kan føre til at behovet for gjeldsordninger blir mindre i årene som kommer. Det er imidlertid verdt å merke seg at også disse reguleringene primært er rettet mot långiveren, og i mindre grad mot skyldneren.

I de tilfeller gjeldsordning er aktuelt, har skyldnerens økonomiske situasjon utviklet seg annerledes enn det som ble lagt til grunn ved inngåelsen av låneavtalen. Når en slik situasjon likevel oppstår, til tross

¹ Den nye finansavtaleloven som ble vedtatt i Stortinget 2020-12-18 pålegger finansforetakene bl.a. kredittvurderingsplikt, situasjonsbestemt veiledningsplikt, generell opplysningsplikt, kundetilpasset forklaringsplikt, samt avslagsplikt på nærmere bestemte vilkår.

² I 2019 ble det forskriftsfestet krav til maksimal gjeldsgrad, krav til betjeningsevne samt krav til månedlig avdragsbetaling og maksimal løpetid på usikrede lån til forbrukere.

for ovennevnte regulering, er det påkrevet at gjeldsordningsinstituttet er innrettet på en måte som bidrar til at skylderen ikke på nytt kommer i en situasjon med uoverstigelige gjeldsproblemer.

I denne forbindelse er det nærliggende å se hen til hva skylderen selv og offentlige myndigheter kan bidra med:

- Et viktig forebyggende tiltak er at skyldneren ifm. en gjeldsordning pålegges å gjennomføre et kurs i personlig økonomi, med en etterfølgende test som viser at skyldneren har tilegnet seg kunnskapen.³ Et slikt kurs bør være et separat tiltak i tillegg til den rådgivning skyldneren måtte motta fra NAV eller andre aktører i tilknytning til en gjeldsordning.
- I høringsnotatets pkt. 9.5 står det at namsmannen iht. gjeldende § 3-1, 2. ledd har adgang til å sette økonomisk rådgivning som vilkår for gjeldsordning, men dette fremkommer ikke eksplisitt av lovens ordlyd. Vi bifaller derfor at dette presiseres i lovteksten, slik det er gjort i forslaget til ny ordlyd i § 3-1.⁴ I de etterfølgende merknadene til denne bestemmelsen er det (i høringsnotatet) imidlertid sagt at det vil «*være frivillig for søkeren å motta rådgivningen*», men at skylderen risikerer å få søknaden avslått dersom han ikke etterkommer pålegget.

Vi mener en slik rådgivning i utgangspunktet bør være pliktig å gjennomføre under en gjeldsordningsperiode, med mindre særlige forhold tilsier noe annet. Rådgivningen bør omfatte bistand til å sette opp et budsjett, med sikte på at skyldneren får et mer aktivt forhold til sin privatøkonomi, slik at han blir bedre rustet til å ivareta denne etter endt gjeldsordning.

- Et ytterligere forebyggende tiltak som bør gjennomføres er at alle elever i skolepliktig alder gis undervisning i personlig økonomi.

Det er sentralt at gjeldsordning fortsatt forbeholdes skyldnere med alvorlige gjeldsproblemer, der andre løsninger ikke finnes. Utgangspunktet må være at alle har et ansvar for å nedbetale sin egen gjeld. Hvis dette utgangspunktet forrykkes, og gjeldsordning oppfattes som en kurant og påregnelig affære, vil det virke støtende for skyldnere som gjør opp egen gjeld til tross for stram økonomi.

Vi har ikke kommentarer til de øvrige punktene i høringsnotatet.

Finansieringsselskapenes Forening står for øvrig til rådighet dersom Barne- og familiedepartementet ønsker å diskutere noen av de ovenstående punktene mer inngående.

Med vennlig hilsen

FINANSIERINGSSKAPENES FORENING

Tom Slungaard
Juridisk direktør

³ Slik opplæring er i høringsnotatet omtalt ifm hhv kommunens plikt til å bistå skylderen iht. § 1-5 i gjeldsordningsloven, og den generelle veiledningsplikten kommunen har iht. § 17 i sosialtjenesteloven som førstnevnte bestemmelse henviser til. Vi mener det er behov for en mer stringent regulering enn det som er omtalt der.

⁴ Høringsnotatets pkt. 9.8, side 64.